

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN PÄÄTÖS,

tehty 20 päivänä maaliskuuta 2003,

euroseteleiden nimellisarvoista, selitelmistä, vaihtamisesta, käytöstä poistamisesta ja seteliäiheen jäljentämisestä

(EKP/2003/4)

(2003/205/EY)

EUROOPAN KESKUSPANKIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 106 artiklan 1 kohdan sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön 16 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Perustamissopimuksen 106 artiklan 1 kohdassa ja perussäännön 16 artiklassa määrätään, että Euroopan keskuspankilla (EKP) on yksinoikeus antaa lupa setelien liikkeeseen laskemiseen yhteisössä. Lisäksi edellä mainittujen artiklojen mukaan EKP ja kansalliset keskuspankit voivat laskea liikkeeseen kyseisiä seteleitä. Euron käyttöönotosta 3 päivänä toukokuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 974/98⁽¹⁾ 10 artiklan mukaan EKP ja rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit laskevat liikkeeseen euroseteleitä.
- (2) Euroopan rahapoliittinen instituutti (EMI) suoritti eurosetelien tuotantoa ja liikkeeseenlaskua koskevan valmistelutyön ja edisti erityisesti eurosetelien ulkoasun osalta uusien eurosetelien nimellisarvojen ja selitelmien tunnistettavuutta ja hyväksymistä ottamalla huomioon setelien käyttäjäryhmiä edustavien eurooppalaisten yhdistysten esittämät, setelien ulkonäköön ja teknisiin ominaisuuksiin liittyvät vaatimukset.
- (3) EKP:llä on EMI:n seuraajana tälle alun perin kuuluneet eurosetelien ulkoasua koskevat tekijänoikeudet. EKP ja sen puolesta toimivat kansalliset keskuspankit voivat vedota tekijänoikeuksiin sellaisten niiden vastaisesti valmistettujen tai levitettyjen seteliäiheiden jäljennösten johdosta, jotka muun muassa saattavat vaikuttaa kielteisellä tavalla eurosetelien asemaan julkisuudessa.
- (4) EKP:n ja kansallisten keskuspankkien oikeus laskea liikkeeseen euroseteleitä sisältää toimivallan toteuttaa kaikki tarvittavat oikeudelliset toimenpiteet, joilla suojataan eurosetelien luotettavuutta maksuvälineinä. EKP:n olisi toteutettava toimenpiteitä tietyn vähimmäissuojatason

saavuttamiseksi kaikissa rahaliittoon osallistuvissa jäsenvaltioissa, jotta huolehditaan siitä, että yleisö kykenee erottamaan aidot eurosetelit seteliäiheiden jäljennöksistä. Tätä varten on tarpeen luoda yhteiset säännöt, joita noudattaen seteliäiheiden jäljentäminen on sallittua.

- (5) Tässä päätöksessä ei rajoiteta rikoslainsäädännön soveltamista erityisesti väärentämisen alalla.
- (6) Eurosetelien seteliäiheiden sähköisiä jäljennöksiä olisi pidettävä lainmukaisina ainoastaan, jos niiden tuottaja toteuttaa asianmukaiset tekniset toimenpiteet sellaisten tulostettujen setelijäljennösten välttämiseksi, joita yleisö saattaa erehtyä pitämään aitoina euroseteleinä.
- (7) Toimivaltaan toteuttaa toimenpiteitä, joilla suojataan eurosetelien luotettavuutta maksuvälineinä, sisältyy toimivalta luoda yhteiset menettelyt, joita noudattaen rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit varautuvat vaihtamaan rikkinäiset tai vahingoittuneet eurosetelit. Näiden menettelyjen yhteydessä nimetään tiettyjä eurosetelityyppejä, joihin kuuluvat eurosetelit kansallisten keskuspankkien olisi otettava haltuun, jos niitä esitetään vaihdettaviksi.
- (8) Eurosetelin vaihtaminen edellyttää sellaisen alkuperäisen eurosetelin osan esittämistä, joka täyttää tietyt vähimmäismitat. Nämä mitat olisi esitettävä prosentiosuuksina alkuperäisen eurosetelin pinta-alasta ennen kuin seteli rikkoutui tai vahingoittui, jotta vältetään mittaussvääristymät esimerkiksi tilanteissa, joissa euroseteli on rikkoutunut tai vahingoittunut kutistumisen johdosta.
- (9) Jotta kaikkia ammattimaisia setelien käsittelijöitä kannustetaan käyttämään varkaudenestovälineitä asianmukaisella tavalla, kansallisten keskuspankkien on aiheellista vaatia maksu eurosetelien vaihtamista varten tehtävän tutkimuksen kustannusten korvaamiseksi, kun ammattimaiset setelien käsittelijät pyytävät kansallisia keskuspankkeja vaihtamaan euroseteleitä, jotka ovat rikkoutu- neet tai vahingoittuneet varkaudenestovälineiden käytön vuoksi.

⁽¹⁾ EYVL L 139, 11.5.1998, s. 1.

- (10) Maksua ei peritä, jos rikkoutumisen tai vahingoittumisen syynä on ryöstö tai varkaus taikka niiden yritys, ja hyvin vähäisten maksujen välttämiseksi maksu peritään ainoastaan, kun vaihdettavaksi esitetään vähintään tietty määrä rikkiäisiä tai vahingoittuneita euroseteleitä.
- (11) Kun suuri määrä euroseteleitä on rikkoutunut tai vahingoittunut varkaudenestovälineiden käytön vuoksi, seteli olisi esitettävä vaihdettaviksi tietyissä vähimmäismääräisissä erissä.
- (12) EKP:n yksinoikeus antaa lupa eurosetelien liikkeeseen laskemiseen yhteisössä sisältää toimivallan poistaa käytöstä euroseteleitä ja luoda yhteisiä menettelyjä, joita noudattaen EKP ja kansalliset keskuspankit voivat toteuttaa setelien käytöstä poistamisen.
- (13) Selkeyden ja oikeusvarmuuden takia on asianmukaista kodifioida euroseteleiden nimellisarvoista, selitelmistä, vaihtamisesta, käytöstä poistamisesta ja seteliäiheeseen käytöstä 30 päivänä elokuuta 2001 tehty päätös EKP/2001/7⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä EKP/1999/14⁽²⁾, sekä lisätä avoimuutta sellaisten EKP:n ja kansallisten keskuspankkien tehtävien yhteydessä, jotka liittyvät eurosetelien vaihtamiseen, käytöstä poistamiseen ja seteliäiheeseen jäljentämiseen,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Nimellisarvot ja selitelmät

1. Eurosetelien ensimmäisessä sarjassa on seitsemän seteliä, joiden nimellisarvot ovat viidestä eurosta 500 euroon, ja ne kuvaavat Euroopan aikakausia ja tyyliuunta seuraavin perusselitelmin.

Nimellisarvo (EUR)	Koko	Pääväri	Tyyliuunta
5	120 × 62 mm	Harmaa	Klassinen
10	127 × 67 mm	Punainen	Romaaninen
20	133 × 72 mm	Sininen	Goottilainen
50	140 × 77 mm	Oranssi	Renessanssi
100	147 × 82 mm	Vihreä	Barokki ja rokokoo
200	153 × 82 mm	Kellanuskea	Teräs- ja lasiarkkitehtuuri
500	160 × 82 mm	Purppuranpunainen	1900-luvun moderni arkkitehtuuri

⁽¹⁾ EYVL L 233, 31.8.2001, s. 55.

⁽²⁾ EYVL L 5, 9.1.2002, s. 26.

2. Eurosetelisarjan seitsemän setelin etusivulla on kuvattu porttikäytäviä ja ikkunoita ja takasivulla siltoja. Kaikki seitsemän seteliä ilmentävät edellä mainittuja Euroopan eri tyyliuuntaa. Seteleissä on lisäksi Euroopan unionin symboli, rahan nimi latinalaisin ja kreikkalaisin aakkosin, EKP:n lyhenne EU:n virallisilla kielillä, ©-symboli EKP:llä olevan tekijänoikeussuojan merkinä sekä EKP:n puheenjohtajan allekirjoitus.

2 artikla

Eurosetelien seteliäiheeseen jäljentämistä koskevat säännöt

1. 'Seteliäiheeseen jäljennöksellä' tarkoitetaan mitä tahansa aineellista tai aineetonta kuvaa, joka saattaa muistuttaa euroseteliä taikka luoda yleisvaikutelman, että kyse on tällaisesta setelistä, ja joka käsittää edellä 1 artiklassa tarkoitettujen eurosetelien kokonaan tai osittain taikka osia sen ulkoasun yksityiskohdista kuten väriä, mittasuhteita ja kirjainten tai symbolien käytöstä, seuraavista seikoista riippumatta:

- kuvan koko;
- kuvan tuotannossa käytetyt materiaalit tai menetelmät;
- se, onko kuvaan lisätty yksityiskohtia tai kuvia, jotka eivät ole peräisin seteleistä; tai
- se, onko eurosetelin ulkoasua, esimerkiksi kirjaimia tai symboleja, muutettu.

2. Seteliäiheeseen jäljennökset, joita yleisö saattaa erehtyä pitämään aitoina euroseteleinä, ovat lainvastaisia.

3. Seteliäiheeseen jäljennökset, jotka täyttävät seuraavat edellytykset, ovat lainmukaisia, koska ei ole vaaraa, että yleisö saat- taisi erehtyä pitämään niitä aitoina euroseteleinä:

- edellä 1 artiklassa tarkoitettujen eurosetelien yksipuoliset jäljennökset, jos jäljennös on kooltaan vähintään 125 prosenttia tai enintään 75 prosenttia sekä 1 artiklassa tarkoi- tetun eurosetelin pituudesta että sen leveydestä;
- edellä 1 artiklassa tarkoitettujen eurosetelien seteliäiheeseen kaksi- puoliset jäljennökset, jos seteliäiheeseen jäljennös on kooltaan vähintään 200 prosenttia tai enintään 50 prosenttia sekä 1 artiklassa tarkoitettujen eurosetelien pituudesta että sen levey- destä;
- edellä 1 artiklassa tarkoitettujen eurosetelien ulkoasun yksityis- kohtien jäljennökset, jos tällaista ulkoasun yksityiskohtaa ei ole asetettu seteliä muistuttavalle taustalle;
- yksipuoliset seteliäiheeseen jäljennökset osasta eurosetelin etu- tai takasivua, jos osa on alle kolmanneksen 1 artiklassa tarkoitettujen eurosetelien etu- tai takasivusta;

- e) setelilaiheen jäljennökset, jotka on tehty materiaalista, joka eroaa selvästi paperista ja näyttää ilmeisen erilaiselta kuin setelien valmistamiseen käytettävä materiaali; tai
- f) aineettomat setelilaiheen jäljennökset, jotka on asetettu saataville sähköisesti verkkosivuilla langallisen tai langattoman viestinnän avulla taikka millä tahansa muulla sellaisella tavalla, joka antaa yleisölle mahdollisuuden tutustua niihin itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana edellyttäen, että
- Sana SPECIMEN on kirjoitettu Arial-kirjasintyyppiä tai sen kaltaista kirjasintyyppiä käyttäen diagonaalisesti setelilaiheen jäljennöksen poikki. Sanan SPECIMEN pituus on vähintään 75 prosenttia setelilaiheen jäljennöksen pituudesta ja korkeus vähintään 15 prosenttia setelilaiheen jäljennöksen leveydestä ja sana on kirjoitettu läpinäkyttömällä (opaakilla) värillä, joka eroaa jyrkästi 1 artiklassa tarkoitetun eurosetelin pääväristä, ja että
 - alkuperäiskoossa olevan sähköisen setelilaiheen jäljennöksen resoluutio ei ole suurempi kuin 72 pistettä/tuumaa (dpi).

4. EKP ja kansalliset keskuspankit toimittavat kirjallisesta pyynnöstä vahvistuksen siitä, että myös jotkin muut sellaiset setelilaiheen jäljennökset, jotka eivät täytä 3 kohdan edellytyksiä, ovat lainmukaisia, jollei yleisö voi erehtyä pitämään niitä aitoina 1 artiklassa tarkoitettuina euroseteleinä. Kun setelilaiheen jäljennös tehdään ainoastaan yhden rahaliittoon osallistuvan jäsenvaltion alueella, edellä tarkoitettujen pyynnöt osoitetaan kyseisen jäsenvaltion kansalliselle keskuspankille. Muissa tapauksissa pyynnöt osoitetaan EKP:lle.

5. Eurosetelien setelilaiheen jäljentämistä koskevia sääntöjä sovelletaan myös euroseteleihin, jotka on poistettu käytöstä tai jotka ovat menettäneet asemansa laillisina maksuvälineinä tämän päätöksen nojalla.

3 artikla

Rikkinäisten tai vahingoittuneiden eurosetelien vaihtaminen

1. Kansalliset keskuspankit vaihtavat pyynnöstä rikkinäiset tai vahingoittuneet laillisina maksuvälineinä hyväksyttävät aidot eurosetelit 2 kohdassa esitettyjen edellytysten mukaisesti seuraavissa tapauksissa:

- a) kun setelistä on jäljellä yli 50 prosenttia; tai
- b) kun setelistä on jäljellä enintään 50 prosenttia, jos setelin esittäjä näyttää toteen, että puuttuvat osat ovat tuhoutuneet.

2. Edellä 1 kohdan lisäksi rikkinäisten tai vahingoittuneiden laillisina maksuvälineinä hyväksyttävien eurosetelien vaihtamiseen sovelletaan seuraavia edellytyksiä:

- a) Jos epäillään esittäjän laillista oikeutta eurosetelien hallussapitoon tai eurosetelien aitoutta, esittäjän on todistettava henkilöllisyytensä.
- b) Jos vaihdettaviksi esitetään tahraantuneita, likaantuneita tai värjäytyneitä euroseteleitä, esittäjältä edellytetään kirjallista selvitystä siitä, millä tavalla setelit ovat tahraantuneet, likaantuneet tai värjäytyneet.

c) Jos eurosetelit ovat värjäytyneet lauenneiden varkaudenestovälineiden johdosta ja niiden esittäjät ovat euron väärentämisen torjunnan edellyttämistä toimenpiteistä 28 päivänä kesäkuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1338/2001 (¹) 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja ammattimaisia setelien käsittelijöitä, ammattimaisilta setelien käsittelijöiltä edellytetään kirjallista lausuntoa siitä, minkä vuoksi ja millä tavoin setelit ovat värjäytyneet.

d) Jos suuri määrä euroseteleitä on rikkoutunut tai vahingoittunut varkaudenestovälineiden käytön vuoksi, setelit on esitettävä 100 eurosetelin erissä, edellyttäen, että vaihdettaviksi esitettävien eurosetelien määrä on riittävä tällaisten erien muodostamiseen.

3. Sen estämättä, mitä edellä säädetään:

a) Jos kansallinen keskuspankki tietää tai sillä on riittävä syy olettaa, että eurosetelit ovat tahallisesti rikottuja tai vahingoittuja, sen on kieltäydyttävä vaihtamasta seteleitä ja otettava ne haltuunsa, jotta voidaan välttää setelien palautuminen liikkeeseen tai estää se, että setelien esittäjä esittäisi ne vaihdettaviksi jossain toisessa kansallisessa keskuspankissa. Kansallinen keskuspankki vaihtaa kuitenkin rikkinäiset tai vahingoittuneet eurosetelit, jos se tietää tai sillä on riittävä syy olettaa, että niiden esittäjät ovat vilpittömässä mielessä, tai jos niiden esittäjät kykenevät osoittamaan olevansa vilpittömässä mielessä. Vain vähän rikkoutuneita tai vahingoittuneita seteleitä, joissa on esimerkiksi merkintöjä, numeroita tai lyhyitä kirjoituksia, ei periaatteessa pidetä tahallisesti rikottuina tai vahingoittettuina.

b) Jos kansallinen keskuspankki tietää tai sillä on riittävä syy olettaa, että on tehty rikos, sen on kieltäydyttävä vaihtamasta rikkinäisiä tai vahingoittuneita euroseteleitä ja otettava ne kuuttia vastaan haltuunsa, jotta ne voidaan esittää todisteina toimivaltaisille viranomaisille esitutkinnan aloittamista varten tai jo aloitetun esitutkinnan tueksi. Jolleivät toimivaltaiset viranomaiset toisin päätä, eurosetelit palautetaan setelien esittäjälle esitutkinnan päätyttyä, minkä jälkeen ne on mahdollista vaihtaa.

4 artikla

Rikkinäisten tai vahingoittuneiden eurosetelien vaihtamisesta perittävän maksun käyttöön ottaminen

1. Kansallinen keskuspankki perii ammattimaisilta setelien käsittelijöiltä maksun, kun ne pyytävät kansallista keskuspankkia 3 artiklan mukaisesti vaihtamaan laillisina maksuvälineinä hyväksyttäviä, varkaudenestovälineiden käytön vuoksi rikkoutuneita tai vahingoittuneita euroseteleitä.

2. Maksuna peritään 10 senttiä kustakin rikkinäisestä tai vahingoittuneesta eurosetelistä.

3. Maksu peritään vain, jos kerralla vaihdetaan vähintään 100 rikkinäistä tai vahingoittunutta euroseteliä. Maksu peritään kaikista vaihdetuista euroseteleistä.

⁽¹⁾ EYVL L 181, 4.7.2001, s. 6.

4. Maksua ei peritä, jos eurosetelit ovat rikkoutuneet tai vahingoittuneet ryöstön tai varkauden taikka niiden yrityksen yhteydessä.

5 artikla

Eurosetelien käytöstä poistaminen

Eurosetelityypin tai -sarjan käytöstä poistamisesta säädetään EKP:n neuvoston päätöksessä, joka julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ja muissa tiedotusvälineissä. Päätöksestä on käytävä ilmi vähintään seuraavat seikat:

- käytöstä poistettava eurosetelityyppi tai -sarja,
- vaihtoajan pituus,
- päivämäärä, jona eurosetelityyppi tai -sarja lakkaa olemasta laillinen maksuväline, ja

— sellaisten eurosetelien käsittely, jotka esitetään sen jälkeen, kun ne on poistettu käytöstä ja/tai ne ovat lakanneet olemasta laillisia maksuvälineitä.

6 artikla

Loppusäännökset

1. Kumotaan päätökset EKP/2001/7 ja EKP/2001/14.
2. Viittauksia päätöksiin EKP/1998/6 ⁽¹⁾, EKP/1999/2 ⁽²⁾, EKP/2001/7 ja EKP/2001/14 pidetään viittauksina tähän päätökseen.
3. Tämä päätös tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Frankfurt am Mainissa 20 päivänä maaliskuuta 2003.

EKP:n neuvoston puolesta

Willem F. DUISENBERG

⁽¹⁾ Euroopan keskuspankin päätös, tehty 7 päivänä heinäkuuta 1998, euroseteleiden nimellisarvoista, selitelmistä, vaihtamisesta, käytöstä poistamisesta ja seteliiheen käytöstä (EKP/1998/6); EYVL L 8, 14.1.1999, s. 36.

⁽²⁾ Euroopan keskuspankin päätös, tehty 26 päivänä elokuuta 1999, euroseteleiden nimellisarvoista, selitelmistä, vaihtamisesta, käytöstä poistamisesta ja seteliiheen käytöstä 7 päivänä heinäkuuta 1998 tehdyn Euroopan keskuspankin päätöksen (EKP/1998/6) muuttamisesta (EKP/1999/2); EYVL L 258, 5.10.1999, s. 29.